

Hristiyanlıkta Kurtuluşun Anahtarı Şefa

Emine YÜKSEL

HRİSTİYANLIKTA KURTULUŞUN ANAHTARI ŞEFAAT

Emine YÜKSEL

DTA Yayıncılık

-13-

HRİSTİYANLIKTA KURTULUŞUN ANAHTARI ŞEFAAT

Yazar

Emine YÜKSEL

Kapak ve Sayfa Tasarımı

Samet TORUN - Ahmet TUNÇDEMİR

ISBN: 978-625-94798-7-3

Sertifika No: 74919

1. Baskı: Temmuz 2024 - Bursa

Yayıncı

DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.

Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center Sitesi C
ve D Blok No: 2C İç Kapı No: 28 Nilüfer/Bursa

Telefon: +90 507 227 1297

e-posta: bilgi@dtayayincilik.com.tr

web: www.dtayayincilik.com.tr

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir. Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

**HRİSTİYANLIKTA
KURTULUŞUN ANAHTARI
ŞEFAAT**

Emine YÜKSEL

Bursa 2024

Emine YÜKSEL

1989 yılında Konya’da doğdu. 2011 yılında Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nden mezun oldu. 2013 yılında Meslek Dersleri Öğretmeni olarak Afyon Anadolu İmam Hatip Lisesi’ne atandı. 2015 yılında başladığı Necmettin Erbakan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi’nde Dinler Tarihi Ana bilim dalında yüksek lisans eğitimini 2018 yılında bitirdi. Aynı üniversitede 2022 yılında başladığı Dinler Tarihi Doktora eğitimine devam etmektedir. Aynı zamanda Konya Altınekin/Akıncılar Anadolu İmam Hatip Lisesi’nde Meslek Dersleri Öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

İÇİNDEKİLER

İçindekiler.....	5
Ön Söz	7

GİRİŞ

1. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	9
2. Araştırmanın Metodu	10
3. Araştırmanın Sınırlandırılması	10
4. Araştırmanın Kaynakları	11

BİRİNCİ BÖLÜM

HRİSTİYANLIKTAKİ ŞEFAAT KAVRAMI

1.1. Hristiyan Toplumunda Şefaatin Yeri.....	15
1.2. Hristiyanlıkta Şefaate İlgili Temel Kavramlar.....	16
1.2.1. Günah	16
1.2.2. Töve	24
1.2.3. Yargı.....	30
1.2.4. Cennet.....	34
1.2.5. Cehennem.....	36
1.2.6. Araf	38
1.2.7. Kurtuluş.....	50
1.2.8. Şefaate	52
1.2.9. Şehitler.....	55
1.2.10. Azizler.....	58
1.2.11. Melekler.....	61
1.2.12. Peygamberler.....	66
1.2.13. İkonlar ve Çarmıh.....	69
1.3. Şefaatin Hristiyan Dualarındaki Yeri ve Önemi	75

İKİNCİ BÖLÜM

HRİSTİYANLIKTAKİ KURTULUŞ DÜŞÜNCESİNİN ŞEFAAT İLE İLİŞKİSİ VE KUTSAL KİŞİLERİN ŞEFAATI

2.1. Hristiyanlıkta Kurtuluş Düşüncesinin Şefaate İlişkisi	81
2.2. İsa'nın Kurtuluştaki Rolü.....	83

2.2.1. İsa'nın Tarihi ve Teolojik Şahsiyeti.....	84
2.2.2. İsa'nın Şefaati.....	87
2.3. Çarmıhın Kurtuluştaki Rolü.....	89
2.4. Kutsal Ruh'un Kurtuluştaki Rolü.....	90
2.5. Aziz ve Azizelerin Kurtuluştaki Rolü.....	92
2.5.1. Azizlerin Örneklği.....	94
2.5.2. Azizlerin Koruyuculuğu.....	96
2.5.3. Azizlerin Yardımı.....	97
2.5.4. Azizlerin Kalıntıları, İkon ve Resimleri.....	99
2.5.5. Azizlerin Şefaati ve Duası.....	105
2.5.6. Azizlerin Şefaatinin Kabul Edilme Şartları ve Geçerliliği..	111
2.5.7. Azizlerin Mucizeleri ve Hikâyeleri	111
2.5.8. Azizler Günü ve Kutlanma Sebebi.....	115
2.6. Meryem'in Kurtuluştaki Rolü.....	119
2.6.1. Meryem Kültü ve Ortaya Çıkışı	119
2.6.2. Meryem'in Şefaati ve Duada Aracı Kabul Edilmesi	126
2.7. Meleklerin Kurtuluştaki Rolü	133
2.8. Peygamberlerin Kurtuluştaki Rolü	140
2.8.1. Peygamberlerin Şefaati ve Duası.....	144
Sonuç	149
Kaynakça.....	155
Ekler.....	161

KAYNAKÇA

- Abdurrahmanoğlu, Asiye. "Sistersiyen Tarikatı'nın Altın Çağı, Yapısı ve İşleyişi", *Journal of Universal History Studies* 6/1 (2023), 1-18.
- Açıklamalı Kutsal Kitap. Yeni Yaşam Yayınları. İstanbul: 2010.
- Akalın, Kürşat Haldun. "Göğün Kraliçesi İsis'in Geri Dönüşü: Hristiyanlıkta Meryem Ana Tapınması". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İlahiyat Tetkikleri Dergisi (İLTED)* 45 (2016), 81-107.
- Alıcı, Mustafa. "Şefaât". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/411-412. İstanbul: TDV Yayınları, 2010.
- Arık, Durmuş. *Kavram Atlası Dinler Tarihi I*, Ankara: Gazi Kitapevi, 2020.
- Atasağun, Galip. *Hristiyanlıkta Kıyamet Alametleri ve Dünyanın Sonu*. Konya: 2001.
- Aydın, Mehmet. *Ansiklopedik Dinler Sözlüğü*. Konya: Nüve Kültür Merkezi, 2005.
- Aydın, Mehmet. *Hristiyan Genel Konsilleri ve II. Vatikan Konsili*. Konya: 1991.
- Aydın, Mehmet. *Hristiyan Kaynaklarına Göre Hristiyanlık*. Ankara: 1995.
- Aydın, Mehmet. "I. İznik ve Efes Konsilleri Doğrultusunda Hristiyanlıkta Hz. Meryem Kültünün Gelişimi". *Türk-İslam Medeniyeti Akademik Araştırmalar Dergisi* 20 (2015), 9-18.
- Aydın, Mehmet. "Hristiyanlık". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 17/348-353. İstanbul: TDV Yayınları, 1998.
- Barker, G. O'nun İzinde Hristiyanlık ve Laiklik Tarihi. Zafer Matbaası. İstanbul: 1985.
- Boettner, Loraine. *Roman Catholicism*. New Jersey: 1962.
- Borrmans, P., "İsa Mesih'in Hristiyan Tinselliği ve Tasavvufundaki Yeri ve Önemi", *Müslüman Hristiyan Diyaloğu, Tanrı ile İnsan Arasındaki İlişki Konulu Sempozyum*, Sak Ofset. İstanbul: 2005.
- Can, Ali. "Kur'an ve Yeni Ahit'e Göre Şehitlik". *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi* 8/37 (2015), 1035-1048.

- Cebeci, Lutfullah. "Mikail". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 30/45-46. İstanbul: TDV Yayınları, 2005.
- Charlesworth, James H. "Eski Ahit'in Apokrif Kitapları". çev. Muhammet Tarakcı, *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/2 (2003), 385-411.
- Cilacı, Osman. "Dua". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 9/529,530. İstanbul: TDV Yayınları, 1994.
- Cilacı, Osman. *Psiko-sosyal Açıdan İlahi Dinlerde Dualar*. Arı Basımevi. Konya. 1982.
- Cohn, Robert L. "Sainthood". *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. 13/1-6. New York: Mcmillian Publishing Company, 1987.
- Coudert, Allison. "Angels". *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. 1/282-286. New York: Mcmillian Publishing Company, 1987.
- Çolak, Ali. *Kur'an ve Hadislere Göre Melek*. Gümüşhane: 2012.
- Davud, Abdulehad. *İncil ve Salîb*, (Osmanlı Türkçesinden sadeleştirilen) Kudret Büyükcoşkun. İstanbul: İnkılap yay., 1999.
- Demirci, Kürşat. "Tesbih". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/532-553. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.
- Dolabani, Rahip Hanna. *Azizlerin Şefaati*. İstanbul: 1999.
- Erbaş, Ali. *Hristiyan Ayinleri (Sakramentler)*. İstanbul: Nun Yayıncılık. 1998.
- Erbaş, Ali. "Melek Düşüncesinin Farklı İnançlardaki Tezahürleri", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 1 (1996), 107-128.
- Fidan, Maksud Kurt. "Ana Tanrıçalardan Bakire Meryem'e: Kadının Mitolojik Öyküsü", *II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı- IV*, İstanbul: 2013. 927-944.
- F.L. Cross ve E.A. Livingstone, ed., *The Oxford Dictionary of the Christian Church*. New York: Oxford University, 1989.
- Güç, Ahmet. "Putperestlik". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 34/ 365-368. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Gürkan, Salime Leyla. "Şehid". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 38/431-433. İstanbul: TDV Yayınları, 2010,
- Harman, Ömer Faruk. "Aziz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 4/332. İstanbul: TDV Yayınları, 1991.

- Harman, Ömer Faruk. "Endüljans". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 11/ 209-211. İstanbul: TDV Yayınları, 1995.
- Harman, Ömer Faruk. "Günah". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 14/ 278-282. İstanbul: TDV Yayınları, 1996.
- Harman, Ömer Faruk. "İsa". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 22/465-472. İstanbul: TDV Yayınları, 2000.
- Harman, Ömer Faruk. "Meryem". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 29/ 236-242. Ankara: TDV Yayınları, 2004.
- Harman, Ömer Faruk. "Teşbih". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 40/560-563. İstanbul: TDV Yayınları, 2011.
- Harman, Ömer Faruk. "Yahudi ve Hristiyan Kutsal Metinlerinde Peygamberlik ve Peygamber Evlilikleri". *Tartışmalı İlmi Toplantılar Dizisi*, İlmi Neşriyat.
- Harman, Ömer Faruk. "Yahudilikte Peygamberlik ve Peygamberler". *İslam Tetkikleri Dergisi* 9/ 127-161. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi yay., 1995.
- Has, Kenan. "Yeni Ahitteki Peygamberlikle İlgili Kavramlar Üzerine Bir İnceleme", *Ekev Akademi Dergisi* 9/ 23, (2005), 69-84.
- Hasel, Kurt. *Batıl İnançlar Kapılma ve Kurtulma*. İstanbul: 1998.
- Hasanov, Eldar. "Yahudilikte Peygamberlik ve Peygamberler", *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 3/4, (2014), 676-695.
- Işık, Hidayet. "Fahrettin Razi'nin Din Anlayışı İçerisinde Putperestliğin Yeri ve Putperestlikle İlgili Verdiği Bilgiler". *Dinler Tarihi Araştırmaları II*. Ankara: Dinler Tarihi Derneği Yayınları, 2000.
- İannitto, P.Luigi. *Hristiyan İnanıcı Kutsal Kitaplara, Kilise Babaları ve Belgelerine Göre Açıklanan Hristiyan Gerçekleri*, çev. Leyla Alberti. İstanbul: 1994.
- Kahraman, Ferruh. *İtikadi Açından Hristiyanlık ve İslamiyet'te Günah*. İstanbul: Rağbet yay., 2011.
- Katar, Mehmet. *Hristiyanlık, Yahudilik ve İslam'da Tövbe*. Ankara: Töre yay., 1997.
- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak ilkeleri (Özet)*, çev. Dominik Pamir. İstanbul: 2006.

- Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri, çev. Dominik Pamir. İstanbul: Yayıncılık Matbaacılık, 2000.
- Klausner, Samuel Z. "Martyrdom", *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. 9/230-237. New York: Mcmillian Publishing Company, 1987.
- Kutsal Kitap: Eski ve Yeni Antlaşma (Tevrat, Zebur İncil)*. İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi - Yeni Yaşam Yayınları, 2014.
- Kurt Fidan, Maksude. "Ana Tanrıçalardan Bakire Meryem'e: Kadının Mitolojik Öyküsü", *II. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi Bildiriler Kitabı- IV*, (2013), 927-944.
- Küçük, Mehmet Alparslan. "İkonografiden İnanca 'İsa Mesih'in Dirilişi/ Paskalya' Süreci". *Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 3/8 (2016), 230-274.
- Meryem Ana'ya Tesbih Duasının olayları. Aziz Pavlus Katolik Kilisesi, Konya. 2014.
- Maisch, Ingrid. "Salvation". *Encyclopedia of Theology*. ed. Karl Rahner. 1499-1506. New York: 1975.
- "Maneviyatı Dindarlıktan Ayırmak": Hilomorfik Bir Bakış Açısı, tr. Carlos Del M. Rio ve Lyle J. White çev. Selma Baş, Tasavvuf: İlmi ve Akademik Araştırma Dergisi 1/37, (2016), 73-113.
- Miller, William M. *Mesih İnanlılarının İnanç ve Uygulamaları*. İstanbul: Müjde yayıncılık.
- Michel, Thomas. *Hristiyan Tanrı Bilimine Giriş*. İstanbul: 1992.
- Morali, Ilaria. "Bir Klasik Kristoloji Örneği: Aounio'lu Aziz Thomas". *Müslüman-Hristiyan Diyalogu Tanrı ile İnsan Arasındaki İlişki Konulu Sempozyum II*. İstanbul: 2005.
- Musa, Kamil. Neden Kurban?, İzmir: Sevgi Yay., t.y.
- Polat, Kemal. "Hristiyan Kurtuluş Öğretisinde İsa Vasiyetiyle Kurtuluş". *Ekev Akademi Dergisi* 10/27 (2006), 183-202.
- Polat, Kemal. Katolik Hristiyanlık'ta Azizlik ve Azizler. Ankara: Salkımsöğüt yay., 2008.
- Potts, J.Manning. *Yukarı Oda Ferd ve Ailelere Mahsus 20 Günlük İbadet*. çev.Harriet Nilson. İstanbul: 1963.
- Reumann, John. "Mary". *The Encyclopedia of Religion*. ed. Mircea Eliade. 9/249-252. New York: 1987.

- Sarıkcıoğlu, Ekrem. *Din Fenomenolojisi (Dinlerin Mahiyeti ve Tezahür Şekilleri)*. Isparta: 2002.
- Sinanoğlu, Mustafa. "Nübüvvet", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*. 33/ 286-291. İstanbul: TDV Yayınları, 2007.
- Soydan, Ersoy "İstanbul Ayazmaları ve Bir İnanç Merkezine Dönüşen Meryem Ana Ayazması", *Uluslararası İstanbul Tarihi Yarımada Sempozyumu* (2013, 2014).
- Sümer, Necati. "Katolik Mezhebinde Yedi Ölümcül Günah Problemi", *Turkish Studies=Türkoloji Araştırmaları* 11/ 5, (2016), 481-498.
- Tanrı'ya Övgü Duaları (Roma Usulüne ve Fransiskan Takvimine Göre), Noel'e Hazırlık ve Noel Devresi I-III, İstanbul: Kitabı Mukaddes Şirketi, 2007.
- Tümer, Günay. *Hristiyanlık ve İslam da Hz. Meryem*. Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, 2011.
- Tümer, Günay-Küçük Abdurrahman. *Dinler Tarihi*. Ankara: Ocak Yayınları, 2.baskı, 1993.
- Troll, Christian W. *Müslümanlar Soruyor Hristiyanlar Yanıtıyor*. çev. Robert Kaya, İstanbul: Sent Antuan Kilisesi.
- Uğur, Hakan. *Tevrat'ın Kur'an'a Arzı Kur'an'ın Tevrat'ta Tasdik Ettiği Konular*. Bursa: Emin yay., 2011.
- Yitik, Ali İhsan. "Hz. Meryem ve Efes-Meryem Ana Evi". *Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 5 (2000), 55-70.
- Jacob, Xavier. *Sorabilir miyiz? Hristiyanlık Hakkında En Çok Sorulan Sorular*. İstanbul:2015.
- Jomier, J. *İsa Mesih'in Hayatı*. İstanbul: 1984.
- Xavier, Jacob. *Sorabilir miyiz? Hristiyanlık Hakkında En Çok Sorulan Sorular*. İstanbul: 2015.
- Wach, Joachim. "Din ve Felsefede Kurtuluş Düşüncesi". çev. Ali Coşkun. *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 13-15, (1997), 249-261.
- Waida, Manabu. "Miracles". *The Encyclopedia of Religion*, ed. Mircea Eliade. 9/ 541-548. New York: Mcmillian Publishing Company.

İnternet Siteleri

- M.A, Meryemana, “Son Arınma ya da Araf”, Erişim 9 Ekim 2017. <http://www.meryemana.net/misc/son-arinma-ya-da-araf>.
- O.T, Ortodokslar Topluluğu, “Tanrı Krallığının Bedensiz Varlıkları; Melekler”, Erişim 20 Haziran 2017. <http://www.ortodokslartoplulugu.org/kitaplar/tanri-kralliginin-bedensiz-varliklari-melekler/>.
- S.W, Stadt Wien, “Kasım 2018- Kùltürler Arası Takvim”, Erişim 23 Ağustos 2017. <https://www.wien.gv.at/tr/birarada/integrasyon/takvim/kasim.htm>.
- M.A, Meryemana, “Kutsal Ruh’a Dualar”, Erişim 6 Haziran 2017. <http://www.meryemana.net/misc/kutsal-ruha-dualar>.
- M.A, Meryemana, “Katolik Kilisesi Ayin Kitabı”, Erişim 12 Temmuz 2017. <http://www.meryemana.net/books/katolik-kilisesi-ayin-kitabi/sayfa-3>.
- Ö.O.D.E, Öz Ortodoks Doktrinleri ve Emanetleri, “Azizlere Dua etmek”, Erişim 25 Eylül 2017. http://www.oodegr.com/tourkika/prosefxes/Azizlere_Dua_Etmek.htm#pano.
- Ö.O.D.E, Öz Ortodoks Doktrinleri ve Emanetleri, “Azizlerin Yaşamları ve yazıları Sinaksarion”, Erişim 8 Eylül 2017 http://www.oodegr.com/tourkika/synaksaristis/vioi_ayiw_n_syna3aristis.htm.
- C.A.R.M, Christian Apologetics and Research Ministry, “Araf ve 2. Maccabees 12:39-45”, <https://carm.org/purgatory-and-2-maccabees-12-39-45>, Erişim 13 Ağustos 2017.
- P.A.P, Pietrelcina’lı Aziz Pio, “Dualar”, Erişim 8 Şubat 2024. <https://www.padrepio.catholicwebservices.com/TUR/TURDualar.htm>
- C.L, CatholicLink. “Sub Tuum Praesidium Meryem’e Bilinen En Eski Dua”, Erişim 4 Şubat 2024. <https://catholic-link.org/images/sub-tuum-praesidium-the-earliest-known-prayer-to-mary/>
- V.V, Vatikan.va. “Documents Of the Second Vatican Council” Erişim 3 Mart 2023. https://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vatii_const_19641121_lumen-gentium_en.html.